

УДК 159.922.8(02.062)

ББК 88.8

Л64

HOW TO RAISE AN ADULT by Julie LythcottHains © 2015

Науково-популярне видання

Серія Сайтової літератури

Перекладач: *Олена Замойська* Діалектикер: *Микола Савчук*
Редактор: *Вікторія Бриних-Стах* Верстальник: *Тон Курбатова*
Коректор: *Надія Кюдринська* Головний редактор: *Катерина Дем'янчук*
Відповідальний за випуск: *Антон Мартинов*

Літкотт-Гаймс Джулі

Л64 **Як виховати дорослого** / Пер. з англійської Олени Замойської. –
К. : Наш Формат, 2016. – 400 с.
ISBN 978-617-7279-34-0

Ідея створити цю книгу виникла у Джулі Літкотт-Гаймс, коли вона обіймала посаду декана першокурсників у Стенфордському університеті. Протягом десяти років роботи авторка помітила загрозливу тенденцію, що кожного року делалі дужче поширювалася серед першокурсників. Студенти схилювали всі свої зусилля на отримання первинного успіху та високих балів, проте були геть безпорадні у звичайному житті, не здатні самотужки визначити власні пріоритети та угодобави, не готові до самостійного життя в найелементарніших його аспектах.

Батьківська гіперопіка, на думку Джулі Літкотт-Гаймс, уже набула масштабів катастрофи. Сучасна молодь не готова найближчим часом пережити на себе відповідальність за долю країни. Її більше, вона не готова навіть відповідати за власне життя.

На численних життєвих прикладах і багаторічних дослідженнях авторка показує, що батькам насамперед потрібно не перевишувати дітей, а змінюватися самим. І ці зміни Джулі починає з себе. На прикладі власної родини авторка демонструє як вирватися з лабетів надмірної опіки щодо власних дітей, і перестати поповнювати лави «батьків-квірок».

УДК 159.922.8(02.062)

ББК 88.8

Всі права захищені, жодна частина цього видання не може бути відтворена, збережена в пошуковій системі або передана в будь-якій формі і будь-яким засобом: електронним, механічним, фотокопіювальним чи іншим – без попереднього письмового дозволу власника авторських прав.

Надруковано в Україні видавництвом «Наш Формат» у тисографії «Вистар-Друк»

ТОВ «НФ», пр-в. Ален Герасюк, 5, м. Київ, Україна, 01032, тел.: (044) 222 53 49
e-mail: rabota@nashformat.ua, www.nashformat.ua Свідоцтво ДК № 4722 від 19.05.2014

Висновок державної сагітарно-економічної експертизи № 05.03.02.04/51017 від 16.11.2015

© 2015 by Julie LythcottHains

© Замойська О. Переклад з англійської, 2016

© ТОВ «НФ», переклад українською мовою, 2016

оригінал-макет, 2016

ISBN 978-617-7279-34-0 (укр.)

ISBN 978-1-5011-1772-5 (англ.)

ЗМІСТ

ВСТУП	9
ЧАСТИНА 1. ЩО МИ РОБИМО ЗАРАЗ	19
1. ТРИМАЄМО ЇХ ЦІЛИМИ ТА НЕУШКОДЖЕНИМИ	21
2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ	43
3. ПОРУЧ ІЗ НИМИ – ЗАРАДИ НИХ	59
4. ВІЗГЮКАЮЧИСЬ В УНІВЕРСИТЕТСЬКУ ГОНКУ ОЗБРОЄНЬ	73
5. СКІЛЬКИ ЦЕ ТРИВАТИМЕ?	95
ЧАСТИНА 2. ЧОМУ СЛІД ПОКААСТИ КРАЙ ГІПЕРОПІЦІ	99
6. НАШІ ДІТИ НЕ МАЮТЬ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК	101
7. ВОНИ ПСИХОЛОГІЧНО ТРАВМОВАНІ	113
8. УЗДАЄЖЕНІ ВІД НАВЧАННЯ	131
9. МИ ПОЗБАВЛЯЄМО ЇХ ПЕРСПЕКТИВ ПРАЦІ	139
10. ГІПЕРОПІКА НАС ТЕЖ НАРАЖАЄ НА СТРЕС	151
11. НЕЗДОРОВА СИСТЕМА ВСТУПУ ДО КОЛЕДЖІВ	163
ЧАСТИНА 3. ІНШИЙ ШЛЯХ	177
12. ЧОМУ НАМ ПОТРЕБЕН ІНШИЙ ШЛЯХ	179
13. ДАЙТЕ ЇМ НЕСТРУКТУРОВАНІЙ ЧАС	189
14. ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК	203
15. НАВЧАЙТЕ ЇХ МИСЛИТИ	219
16. ПІДГОТУЙТЕ ЇХ ДО НАПОЛЕГАВІВОЇ ПРАЦІ	241
17. ДАЙТЕ ЇМ ЗМОГУ ЗНАЙТИ ВЛАСНУ СТЕЖКУ	259
18. НОРМАЛІЗАЦІЯ БОРОТЬБИ	279
19. ЗМІНІТЬ СВОЇ ПОГЛЯДИ НА ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ	297
20. ДОСЛУХАЙТЕСЯ ДО НИХ	321
ЧАСТИНА 4. ВИХОВАННЯ ПО-ІНАКШОМУ	335
21. ЗНАЙДІТЬ СЕБЕ	337
22. СТАНЬТЕ БАТЬКАМИ, ЯКИМИ ВИ ХОЧЕТЕ БУТИ	349
ВИСНОВКИ	367
ДОДАТОК 1	371
ДОДАТОК 2	376
ПОДЯКА	379
ПРИМІТКИ	382

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

аж ніяк не доручати їм догляд за молодшими дітьми²⁵. Чотирнадцять штатів офіційно визначили мінімальний вік дитини, яку можна залишати вдома саму, – від шести років (Канзас) до чотирнадцяти (Іллінойс). Хоча держава не регулює віку нянюк, у більшості штатів припустимий вік опікунів починається з чотирнадцяти до шістнадцяти років. Це досить безглуздо, зважаючи на те, що тридцять штатів дають змогу шістнадцятирічним одружуватися без згоди батьків; у решті штатів мінімальний вік для укладання шлюбу – сімнадцять або вісімнадцять років.

Через стурбованість безпекою дітей, які залишаються вдома самі, що додається до занепокоєння самостійними прогулянками, нині американські дітяки насолоджуються лише децицею свободи, якою тишалися їхні батьки, і децицею від дециці свободи їхніх дідусів і бабусь.

Здається, ми зацікавлені у тому, щоб підготувати наших дітей до життя у радіусі півтора кілометри від нас до кінця їхнього життя, і геть не переймаємося, чи набудуть вони життєвих навичок, що розвиваються завдяки збільшенню незалежності.

Навіть американські дівчата-скаути – ці продавчині м'ятного печива у зелених уніформах – поставили питання безпеки вище за розвиток самостійності. В їхній офіційній інструкції зазначено, що дівчата віком до вісімнадцяти років повинні продавати печиво тільки у супроводі дорослих²⁶. Хоч я ніколи й не бачила дівчинку, яка продає печиво під наглядом дорослого, але так зустрічала чимало дівчаток середнього шкільного віку, які пасивно сидять, усміхаючись, поки їхні батьки опікуються товаром і продажем. Не переживайте, дівчатка, як і раніше, заробляють на бейджикі. Мене тільки дивує, яким чином?

ОХОРОНЯЮЧИ ЇХНІ ПОЧУТТЯ

Коли вже зайшлося про бейджі: покоління Міленіум не дарма називають поколінням «Кожен матиме винагороду». Намагаючись не травмувати дітей, батьки безглуздо і необгрунтовано винагороджують дітей за найменше зусилля. З 1980-х років американські діти отримують нагороди у вигляді бейджиків, сертифікатів, стрічечок і кубків. Щойно вони досягнуть

досягнення, виникає і потреба його відзначити – папірцем, пластиком або бляшанкою.

Ми вихваляємо дітей за будь-що. Від малюків, які чують законлене «Чудово!» за намальований гілочкою малюнок, до старших дітей, яким вигукують: «Молодець, приятелю!» – під час футбольного матчу за паси та подачі, ми аплодуємо дітям незалежно від значущості їхніх досягнень («Молодець, ти сам зувся!») або обдаровуємо їх сумнівними компліментами («Молодець, що не вдарив Білла!»)²⁷. Чи повинні діти отримувати винагороди та відзнаки за геть незначні досягнення? Чи це лише спосіб продемонструвати їм беззастережну любов? Деякі вважають саме так²⁸. Інші кажуть, що необгрунтовані захоплення призводять до фальшивого розуміння способів досягнення успіху і до сліпої віри у право на визнання та кар'єрне зростання, що чекатимуть на них роки потому.

Аманда Ріплі, автор виданої у 2013 році книжки «Найрозумніші у світі діти», порівнюючи академічні успіхи американських студентів і молоді з усього світу, вважає, що концепція «винагорода для кожного», znana також як «рух за почуття власної гідності», слугує за інгібітор академічних успіхів і є причиною низьких результатів американців у міжнародних стандартизованих тестах²⁹. У 1980-х американських батьків і вчителів бомбардували закидами, що «самооцінку дітей, щоб вони домоглися успіху, слід захищати від конкуренції (і реальності)». Внаслідок цього, як заявила психолог Хара Естрофф Марано у своєму «криковій душі» проти «інвазивного», як вона його визначила, виховання – виникла «нація слабків»³⁰.

ЗЛОВЖИВАННЯ ТАВРОМ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Часом одні діти цькують інших. Коли мій хрещеник навчався у восьмому класі, купка старшокласників знущалася над ним на Facebook, що він, мовляв, гомосексуаліст. Це було жорстко. Коли є факт збиткування, дітям потрібні батьки чи інші захисники, щоб допомогти виплутатися і відновити репутацію. Але, як писала у «Нації переслідувачів» Сюзан Портер³¹, за більшості

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

БАТЬКИ, ЯКІ ВІДКЛАДАЮТЬ СПОРТ І ДОДАТКОВІ ЗАНЯТТЯ НА ПОТІМ

Браян із Пало-Альто знає багатьох матерів і батьків, життя яких обертається навколо дітей. «Якщо ви тільки чиним формуете своє соціальне життя, самоцінку, самооусвідомлення, що станеться з вами, коли діти піду- з дому і одружаться?» Замість того, щоб жити цим «дитя- центричним» життям, Браян із дружиною ведуть, як вони кажуть, життя «сімейноцентричне», що базується на про- стій філософії: «Ми не вважаємо дітей головною причиною існування».

Подружжя не цікавиться тим, що вони називають «ди- тямчим спортивним індустріальним комплексом», коли зацікавлення дітей стає головним аспектом родинного в- нування. «Наша середня донька зацікавилася клубним футболом, – розповідає Браян, – та ми не збираємося захо- чувати її захоплення. Не тому, що вона не впорається – вона, ймовірно, має хист – а тому, що три тренування на тиждень і щотижневі матчі та поїздки туди і назад зруйнують нашу родину. Тому вона відвідує Американську футбольну мо- лодіжну організацію, тренуючись раз на тиждень і час від часу беручи участь у змаганнях. Так і буде, аж поки вона не- дорослішає настільки, щоб відвідувати заняття і їздити на змагання самостійно».

Браянові діти не прив'язані до розкладу тренувань, тому на вихідних можуть побути вдома і *нічого не робити*. «Деякі з моїх друзів вважають, що це огидно, – каже Браян. – Мої дівчатка йдуть бавитися на вулицю, будують фортеці та зні- мають відео. Вони годинами співають, танцюють і гасяють. Разом дивляться телевізор. Ми гуляємо, а вони читають, розважаються, виконують домашні завдання. Натомість діти моїх друзів – на тренуваннях або навчаються з приват- ними репетиторами. Ми кажемо дочкам, що вони знають, що одна одну протягом усього життя, тому хороші взаємини вкрай важливі, і їх неможливо досягнути, якщо вони ніколи не бачитимуть одна одну».

Керрі мешкає в Енн-Арборі, штат Мічиган, де ніхто не вважає дивним, коли дітей будять о шостій ранку і годину везуть на ковзанку; діти щодня на півгодини запізняються до школи через необхідність підготуватися до престижних змагань. Керрі, занепокоєна цим «нехай хоч небо впаде» підходом до дитячого спорту і додаткових занять, запитує: «Цього хоче дитина чи батьки? Єдина причина цього – ба- жання потрапити на Олімпіаду чи в Гарвард? А якщо дитина не досягне бажаних вершин, дістатися до яких можуть лише обрані? Всі ці жертви виявляться марними?»

Міркуючи про свою десятирічну доньку, Керрі каже: «Їй подобається товктися вдома. Вона цікавиться мистецтвом і бавиться, і марно спонукати її до активності. Я обережно став- ляюся до додаткових занять для неї. Наприклад, хор – можливо, міська хорова група, для запису в яку її прослуховували і за- писали в чергу, їй не пасуватиме, тому що розклад занять там дуже щільний, отож рішення співати в аматорському хорі ста- не найкращим вибором».

У середовищах, схожих на середовище Керрі, якщо дитина з раннього віку не захоплюється спортом або не навчається у музичній школі, це може перекреслити її шан- си долучитися до занять пізніше, тому батьки, зважаючи на сторонню думку, бояться відповідальності за «непра- вильне» рішення. Керрі розповідає: «Я люблю поговорити з батьками старших дітей, з'ясовуючи для себе *істину*. Є чимало міфів про вищу освіту – наприклад, як важко потра- пити в місцевий оркестр чи футбольну команду і як важливо робити те й те, щоб отримати бодай якийсь шанс. Та я і надалі шукаю інформацію, розпитуючи батьків. Наприклад, футбольна команда першокурсників залюбки бере всіх, поки в команді є місце. Міф про те, що дитину не візьмуть до футбольної команди, якщо вона не брала участі у виїз- них змаганнях, зруйновано. Така ж ситуація і з оркестрами. Ваша дитина може не бути таким майстерним музикан- том, як решта дітей, та хто заборонить їй музикувати і отримувати від цього задоволення? Дивовижно, наскільки поширені міфи, що їх батьки переказують одне одному. Чи не зашкодить